

Ympäristö- ja energiaministeriö
Ympäristöministeri

Pohjoismaiden neuvosto
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Tanska

Vastaus Pohjoismaiden hallituksille osoitettuun kirjalliseen kysymykseen E4/2018

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuotavien tuotteiden sisältämistä kemikaaleista

Kysymys:

- Ylläpidetäänkö rekisteriä sellaisista alueen ulkopuolelta tuotavista tuotteista, jotka eivät noudata EU- ja ETA-alueilla valmistettuja tuotteita koskevia kemikaalisäädöksiä? Jos ylläpidetään, onko kyseessä laaja ongelma?
- Mikäli asiaa pidetään ongelmallisena, aikovatko Pohjoismaat yhdessä kääntyä EU-komission puoleen sääntöjen tarkastelutarpeen vuoksi, jotta Pohjoismaiden kansalaiset eivät tulevaisuudessa joutuisi tekemisiin alueen ulkopuolelta tuoduissa tuotteissa olevien myrkyllisten kemikaalien kanssa ja jotta yrityksille voitaisiin varmistaa yhtäläiset kilpailuolosuhteet?

Pohjoismaiden hallitusten vastaus:

- Ylläpidetäänkö rekisteriä sellaisista alueen ulkopuolelta tuotavista tuotteista, jotka eivät noudata EU- ja ETA-alueilla valmistettuja tuotteita koskevia kemikaalisäädöksiä? Jos ylläpidetään, onko kyseessä laaja ongelma?

EU-tasolla on niin kutsuttu RAPEX-järjestelmä (Rapid Alert System). Tämän ilmoitusmenettelyn avulla jäsenmaat voivat ilmoittaa tuotteista, jotka eivät vastaa EU-tason säädösten vaatimuksia, mikäli tuote aiheuttaa vakavan vaaran. Kaikkia laittomia tuotteita ei näin ollen merkitä RAPEXiin.

Ruotsissa kemikaaliviranomainen valvoo kemiallisia tuotteita ja tavaroiden sisältämiä vaarallisia kemiallisia aineita. Tanskassa vastaavaa valvontaa tekee ympäristöhallituksen kemikaaliviranomainen, joka valvoo kemiallisia tuotteita ja tuotteiden sisältämien säädeltyjen kemiallisten aineiden määrää. Suomessa vastaava viranomainen on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Norjassa myytävien tuotteiden ympäristölainsäädännön, muun muassa REACH- ja CLP-asetusten noudattamista valvoo ympäristöministeriö. Elintarvikevirasto suorittaa kosmeettisten tuotteiden ja elintarvikekontaktimateriaalien valvontaa. Sääntöjen rikkomisesta ei ylläpidetä erillistä rekisteriä. Valvontaviranomainen käyttää sekä RAPEXia että ICSMS:ää (Information and Communication System on Market Surveillance), jotta tietoa voidaan nopeasti jakaa muiden eurooppalaisten valvontaviranomaisten kanssa sääntöjenvastaisista tuotteista. Maahantuojat ovat vastuussa sen varmistamisesta, että heidän maahantuomansa tuotteet noudattavat sääntöjä. Norjan valvontakokemusten mukaan yksittäisiä ongelmia esiintyy maahantuoduissa tuotteissa. Maahantuojat eivät tunne säädöksiä riittävästi ja heiltä puuttuu rutiineja, joilla voidaan varmistaa sääntöjen vaatimusten noudattaminen. Valvontaviranomainen tekeekin tämän vuoksi myös paljon tiedotus- ja ohjaustyötä. Sääntöjen rikkominen voi johtaa rikosilmoitukseen.

Islanti ilmoittaa tuotteita RAPEX-luetteloon ja valvontavastuu Islannissa on ympäristöhallituksella. Islannissa Umhverfisstofnun (ympäristöhallitus) valvoo kemiallisia tuotteita ja tavaroiden sisältämiä vaarallisia kemiallisia aineita.

Islannissa ei ole tuoterekisteriä eikä se ole mukana Reach-up -aloitteessa, mutta osallistuu pohjoismaiseen valvontatyöhön. Islannissa on ETA-sopimuksen myötä EU:n kanssa sama lainsäädäntö koskien kemikaaleja yleisesti torjunta-aineita ja biosidejä.

Suomessa ei ole erityistä rekisteriä.

2. Mikäli asiaa pidetään ongelmallisena, aikovatko Pohjoismaat yhdessä kääntyä EU-komission puoleen sääntöjen tarkastelutarpeen vuoksi, jotta Pohjoismaiden kansalaiset eivät tulevaisuudessa joutuisi tekemisiin alueen ulkopuolelta tuoduissa tuotteissa olevien myrkyllisten kemikaalien kanssa ja jotta yrityksille voitaisiin varmistaa yhtäläiset kilpailuolosuhteet?

EU:ssa on sekä kemikaaliasetuksia että tuotelainsäädäntöä, joilla säädelään kemiallisia tuotteita sekä tuotteiden sisältämää vaarallisten kemiallisten aineiden määrää. Yleisiä kemikaaleja, kasvinsuojeluaineita ja biosidejä säätelevät asetukset ovat sellaisinaan voimassa kaikissa EU:n jäsenmaissa. Tuotedirektiivit on täytäntöön pantu maiden omassa lainsäädännössä. Ruotsi, Tanska ja Norja ovat Reach-up -aloitteellaan kiinnittäneet komission huomion siihen, että vaarallisten aineiden esiintyminen maahantuoduissa tuotteissa aiheuttaa ongelmia. Suomi on tukenut kyseistä aloitetta. Pohjoismaat ovat EU:n kemikaaliasetus REACHin puolestapuhujia, jotta tuotteiden sisältämien terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien sääntely saataisiin kuntoon.

Pohjoismaiden hallitukset katsovat täten vastanneensa kysymyksiin.

Karolina Skog